

Sygn. akt III AUa 19/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk (spr.)
Sędziowie:	Barbara Białecka Jolanta Hawryszko

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 kwietnia 2020 r. w S.

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. akt VI U 2357/18

oddala apelację.

Jolanta Hawryszko	Gabriela Horodnicka-Stelmaszczuk	Barbara Białecka
-------------------	----------------------------------	------------------

Sygn. akt III AUa 19/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 października 2018 roku znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zobowiązał B. S. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 5 lipca 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, w kwocie 2490,26 zł, z powodu przekroczenia przychodu w wyżej wskazanym okresie.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. S. podniósł, że świadczenia które wpłynęły we wrześniu 2017 roku i od których odprowadzono składki, były świadczeniami z zakładu pracy za okres do 5 lipca 2017 roku, a decyzja o przyznaniu renty wydana została 30 sierpnia 2017 r., przy czym pierwsze świadczenie z tego tytułu zostało wypłacone we wrześniu 2017 roku.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości, przytaczając stan faktyczny sprawy uzasadniający wydanie decyzji zobowiązującej ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2019r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

B. S. urodził się w dniu (...).

Ubezpieczony od 1 stycznia 1992 roku do 30 sierpnia 2017 roku zatrudniony był w Nadleśnictwie C.. W okresie od 4 stycznia 2017 roku przebywał na zwolnieniu lekarskim. Okres zasiłkowy wyczerpał w dniu 4 lipca 2017 roku.

W dniu 2 czerwca 2017 roku ubezpieczony złożył w ZUS wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. W informacjach ogólnych formularza ZUS Rp-1R w punkcie 12 „informacji ogólnych” zawarte zostało pouczenie, że prawo do renty ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS. W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego wynagrodzenia, nie wyższej niż 130% tej kwoty, świadczenie podlega zmniejszeniu.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 28 lipca 2017 roku ubezpieczony uznany został za częściowo niezdolnego do pracy do dnia 30 listopada 2019 roku. Datę powstania częściowej niezdolności do pracy lekarz orzecznik ZUS ustalił na 4 stycznia 2017 roku.

Decyzją z dnia 30 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał B. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy począwszy od dnia 5.07.2017 roku tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego

Wydana decyzja zawierała standardowe pouczenie o tym, że osoba, która pobrała nienależnie jej świadczenie jest zobowiązana do jego zwrotu oraz że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważane są świadczenia: wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania (punkt III ppkt 1).

W pkt VI ppkt 1 „Pouczenia” wskazano, że prawo do renty ulega zawieszeniu albo świadczenie to ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności gospodarczej oraz pobierania zasiłków.

W dniu 24 października 2018 roku organ rentowy ujawnił nadpłatę emerytury ubezpieczonego za okres od 05.07.2017 r. do 31.12.2017 r. w łącznej kwocie 2490,26 zł z przyczyn zaistniałych po stronie ubezpieczonego. Nadpłata powstała z powodu rozliczenia przychodów B. S. za 2017 rok. Wysokość przychodu ubezpieczonego za 2017 r. wyniosła 31.879,84 zł, w tym:

- za lipiec 2017 r. - 7,00 zł,
- za sierpień 2017 r. - 104,39 zł,
- za wrzesień 2017 r. - 23493,22 zł,
- za październik 2017 r. - 2557,80 zł,
- za listopad 2017 r. - 2959,02 zł,

- za grudzień 2017 r. - 2758,41 zł.

Kwota nadpłaty wynikająca z rozliczenia rocznego jest korzystniejsza dla ubezpieczonego niż ta pochodząca z rozliczenia miesięcznego

W piśmie z dnia 30 kwietnia 2019 roku Nadleśnictwo C. poinformowało, że od 4 stycznia 2017 roku do 4 lipca 2017 roku ubezpieczony przebywał na zwolnieniu lekarskim, a po dniu 4 lipca 2017 roku pozostawał w zatrudnieniu bez prawa do wynagrodzenia. W związku z rozwiązaniem umowy o pracę w dniu 30 sierpnia 2017 roku na mocy porozumienia stron – zakład pracy wypłacił ubezpieczonemu w dniu 6 września 2017 roku świadczenia z tytułu tzw. trzynastki, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy, w łącznej wysokości: 20. 935,42 zł.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy uznało odwołanie za nieuzasadnione podnosząc, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony zasadnie został zobowiązany przez pozwany organ rentowy do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 5 lipca 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku, w kwocie 2490,26 zł.

Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że zgodnie z treścią przepisu art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. W ustępie 2 zdefiniowano pojęcie nienależnego świadczenia i wskazano, iż za nienależne świadczenie należy uznać świadczenie pobrane w rozumieniu ust. 1, tj.:

1. świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
2. świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata. Organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Sąd orzekający wywiódł, że jak wynika z treści art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2019.300 j.t.), osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Podobnie, jak w przypadku art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalno- rentowej, przepis art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej stanowi, że za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż szczególnie istotnym elementem regulacji omawianego przepisu art. 138 ust. 2 pkt 1 jest wymóg pouczenia osoby pobierającej świadczenia o braku prawa do ich pobierania (por. wyroki Sądu Najwyższego m.in. z dnia 11 stycznia 2005r., I UK 136/04, OSNP 2005, nr 16, poz. 252 oraz dnia 16 stycznia 2009r., I UK 190/08, OSNP 2010, nr 15-16, poz. 194). Przedmiotowy obowiązek obciąża organ rentowy, zaś jego realizacja odbywa się na różne sposoby, wśród których rozpowszechnioną formę stanowi zamieszczanie szczegółowych pouczeń na drukach wniosków o świadczenia, bądź decyzji organu rentowego, zwłaszcza przyznających świadczenia.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 6 grudnia 2010 r. w którym wskazano, iż pouczenie o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, jest przesłanką warunkującą obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia (II UK 149/10, LEX nr 786385). Samo pouczenie powinno być należyte, czyli wyczerpująco i wyraźnie wskazywać okoliczności, w których dochodzi do pobrania nienależnego świadczenia oraz powinno być dokonane w taki sposób, aby było zrozumiałe dla osoby, do której jest skierowane. Pouczenie nie może być zatem abstrakcyjne, niekonkretne, a w szczególności nie może odnosić się do wszystkich hipotetycznych okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń (por. wyroki Sądu Najwyższego m.in. z dnia 9 lutego 2005r., III UK 181/04, OSNP 2005, nr 17, poz. 275 oraz z dnia 4 września 2007r., I UK 90/07, OSNP 2008, nr 19-20, poz. 301). Jednocześnie pouczenie nie może być uznane za należyte, gdy przytacza jedynie przepis ustawy bez próby jego wyjaśnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2004r., I UK 3/04, OSNP 2005, nr 8, poz. 116). Jeśli natomiast polega na przytoczeniu przepisów, musi być na tyle zrozumiałe, żeby ubezpieczony mógł je odnieść do własnej sytuacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006r., I UK 161/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 78). Treść pouczenia ma dotyczyć przy tym okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń, a nie zasad zwrotu świadczeń nienależnie pobranych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2009r., II BU 9/09, LEX nr 532127). Konsekwencją braku rozumianego pouczenia, jest niemożność nałożenia obowiązku zwrotu pobranego świadczenia.

Analiza akt niniejszej sprawy, zdaniem Sądu Okręgowego, prowadzi do wniosku, że zarówno we wniosku o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, jak i w decyzji przyznającej świadczenie emerytalne, organ rentowy pouczył B. S. o ciężących na nim jako beneficjencie świadczeń z ubezpieczenia społecznego obowiązkach. W szczególności odwołujący został pouczony o tym, co jest uważane za świadczenie nienależnie pobrane i o konsekwencjach poboru świadczeń nienależnych.

W ocenie Sądu pierwszej instancji oznacza to, że ZUS wywiązał się z obowiązku informacyjnego, a pouczenia te były na tyle konkretne i zrozumiałe, że ubezpieczony mógł je odnieść do własnej sytuacji.

Ubezpieczony obowiązany był zatem zapoznać się z treścią pouczeń zamieszczonych na wniosku o świadczenie oraz w decyzji o przyznaniu renty z tytułu niezdolności do pracy, albowiem zawierały one informacje o jego prawach i obowiązkach w przypadku, np. zmiany sytuacji prawnej, jak również konsekwencjach wynikających z zaniechania przestrzegania nałożonych na ubezpieczonego obowiązków. Gdyby zaś nie rozumiał treści pouczeń organu rentowego, miał możliwość zwrócenia się do pozwanego o wyjaśnienie tych wątpliwości.

Sąd orzekający uznał, że w realiach przedmiotowej sprawy B. S. na mocy decyzji z dnia 30 sierpnia 2017 roku uzyskał prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy począwszy od dnia 5 lipca 2017 roku tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego.

Bezsporne, w ocenie Sądu Okręgowego pozostawało również i to, że były pracodawca ubezpieczonego tj. Nadleśnictwo C. wypłaciło mu w dniu 6 września 2017 roku świadczenia z tytułu tzw. trzynastki, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy, w łącznej wysokości: 20.935,42 zł., co spowodowało przekroczenie przychodów na koncie rozliczeniowym ubezpieczonego w okresie od 5 lipca 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku.

Zgodnie zaś z art. 104 ust. 1 – 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t.) – prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6.

Przy czym Sąd Okręgowy zważył, że za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3. (ust. 2).

Powyższe, w przekonaniu Sądu orzekającego świadczy o tym, że pomimo prawidłowych informacji otrzymywanych od organu rentowego, odwołujący nie poinformował organ rentowego o otrzymanym we wrześniu 2017 roku przychodzie w wysokości przekraczającej 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, co spowodowało wypłatę nienależnego świadczenia. Bez znaczenia przy tym, zdaniem Sądu pierwszej instancji pozostaje fakt, że wypłacone świadczenie dotyczy minionych okresów. Zasadą jest bowiem to, że liczony jest dochód z momentu wypłaty.

Na marginesie Sąd Okręgowy wskazał, że z informacji ZUS zawartych w piśmie z dnia 11.12.2018 r. wynika, że kwota nadpłaty wynikająca z rozliczenia rocznego jest i tak korzystniejsza dla ubezpieczonego, niż ta pochodząca z rozliczenia miesięcznego.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, że zasadnie organ rentowy zobowiązał B. S. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Z wyrokiem nie zgodził się ubezpieczony. Rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 104 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach z Funduszy Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2018. 1270) polegające na ich błędnej wykładni i uznanie, że wypłacone B. S. w dniu 6 września 2017 roku świadczenia z tytułu tzw. trzynastki, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentów za ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy, stanowiło przychód powodujący obniżenie wypłacanej skarżącemu renty, w sytuacji gdy świadczenia wypłacone przez Nadleśnictwo C. nie mieściło się w dyspozycji art. 104 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, albowiem wypłata ta dotyczyła zatrudnienia apelującego sprzed ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, tj. sprzed dnia 5 lipca 2017 r., wobec czego aby możliwe było obniżenie uzyskiwanego świadczenia rentowego to przychód musi być osiąganym z tytułu zatrudnienia świadczonego w okresie pobierania tego świadczenia, co wynika zarówno z wykładni gramatycznej ww. przepisów jak i wykładni celowościowej;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, przede wszystkim zeznań ubezpieczonego, pisma Nadleśnictwa C. z dnia 30 kwietnia 2019 r., wyrażające się w przyjęciu, że wypłacone w dniu 6 września 2017 r. świadczenie z tytułu tzw. trzynastki, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy stanowi przychód, który wpływa obniżenie świadczenia rentowego, w sytuacji gdy z powyższych dowodów wynika, że wypłacone świadczenia dotyczą okresów minionych, co wprost świadczy o tym, że nie jest to przychód wpływający na zmniejszenie świadczenia wypłaconego B. S..

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z dnia 25 października 2018 r., (...) oraz o obciążenie pozwanego kosztami procesu oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację organ wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W niniejszej sprawie sąd odwoławczy skorzystał z możliwości rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym nie znajdując przesłanek do skierowania sprawy na rozprawę (art. 374 k.p.c.).

W ocenie Sądu odwoławczego Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego oraz dokonał prawidłowej oceny prawnej spornych okoliczności. Powyższe ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Zasadnie Sąd ten uznał, że B. S. jest zobowiązany do zwrotu organowi rentowemu kwoty 2.490,26 zł tytułem nienależnie pobranego świadczenia emerytalnego. Sąd Okręgowy nie naruszył przy tym art. 104 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (regulującego kwestię zawieszenia i zmniejszenia świadczeń emerytalno-rentowych z uwagi na uzyskiwanie przychodu), ani też zasad przeliczania świadczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty.

Z treści art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6. W myśl art. 104 ust. 2, za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3. Chodzi tu o przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu m.in. wynagrodzenia za pracę wykonywaną w ramach stosunku pracy. Natomiast za „inne prace zarobkowe” należy uznać przychody z umów cywilnoprawnych objętych obowiązkiem ubezpieczenia w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym z umowy zlecenia.

Art. 104 ust. 8 pkt 2 stanowi, iż w razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, nie wyżej jednak niż 130% tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31 grudnia 1998 r. w wysokości 18% kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Rację ma apelujący wskazując, że szczegółowe zasady przeliczania świadczeń z uwagi na osiągnięty przychód określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 22 lipca 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty (Dz. U. Nr 58, poz. 290). Skarżący pominął jednak § 8 ust. 2 pkt 1a tego rozporządzenia, zgodnie z którym jeżeli łączna kwota dochodu osiągniętego przez rencistę w okresie ubiegłego roku kalendarzowego przekroczyła niższą kwotę graniczną dochodu, ale nie przekroczyła wyższej kwoty granicznej dochodu, organ rentowy ustala, że dochód osiągnięty przez rencistę uzasadniał zmniejszenie świadczeń wypłaconych za okres ubiegłego roku kalendarzowego. W myśl § 1 ust. 3 tego rozporządzenia, za dochód osiągnięty uważa się faktyczny dochód uzyskany przez rencistę w danym roku kalendarzowym.

Bezsporne w sprawie jest to, że w 2017 r. od lipca do grudnia B. S. uzyskał przychód z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Nadleśnictwie C. oraz z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Przychody te stanowiły podstawę naliczenia składek na ubezpieczenia społeczne. Kwota 2490, 26 zł wynika z rozliczenia rocznego, które jest korzystniejsze, jest to suma kwot maksymalnego zmniejszenia od lipca 2017 r. do grudnia 2017 r. obowiązująca przy częściowej niezdolności do pracy. Matematyczne wyliczenie kwoty zwrotu przedstawione szczegółowo w treści odpowiedzi na odwołanie nie budziło w sprawie wątpliwości i pozostaje poza sporem.

Spór w sprawie dotyczył natomiast tego, czy przychód otrzymany ze stosunku pracy w 2017 r., wynikający z wypłaty tzw. trzynastki, nagrody jubileuszowej, ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy stanowił przychód powodujący obniżenie wypłacanej renty. Zdaniem apelującego bowiem wypłata ta dotyczyła zatrudnienia apelującego przed ustaleniem prawa do renty, tj. sprzed dnia 5 lipca 2017 r.

Argumenty podniesione w tym zakresie w apelacji są tożsame ze stanowiskiem skarżącego zajęтым w toku postępowania przed Sądem Okręgowym.

Jak już wskazano, prawo do emerytury ulega zawieszeniu lub zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego - art. 104 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Tym zaś przychodem jest przychód w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych m.in. z tytułu wynagrodzenia za pracę w ramach stosunku pracy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z

10 września 2009 r., I UZP 5/09, OSNP 2010 nr 5-6, poz. 71). Z kolei podstawą wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne są (fizycznie) otrzymane - wypłacone środki pieniężne, a także środki postawione do dyspozycji pracownika, stąd przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne istotne jest, czy powstał przychód z tytułu stosunku pracy, a więc czy nastąpiła wypłata należności lub jej postawienie do dyspozycji ubezpieczonego. Z powyższego wynika, że wynagrodzenie za pracę będzie dla pracownika przychodem tego roku podatkowego, w którym zostało otrzymane, choćby nawet dotyczyło ono roku poprzedniego (tak m.in. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 12 grudnia 1997 r., I SA/Wr 1757/96, niepublikowany). Innymi słowy, przy ustalaniu, czy przychód wpływa za zawieszenie lub zmniejszenie świadczenia obowiązuje zasada, zgodnie z którą przychód uważa się za osiągnięty w roku, w którym został wypłacony lub przedstawiony do wypłaty. Niezależnie od tego, w jakim okresie wykonywana była praca, z której uzyskano przychód, wynagrodzenie uznawane jest za przychód osiągnięty w miesiącu (roku), w którym go wypłacono (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 16 stycznia 2014 r., III AUa 1838/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 5 października 2016 r., III AUa 2132/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 lutego 2018 r., III AUa 703/17).

Skoro przychód, mimo że dotyczył wcześniejszych miesięcy, wnioskodawca otrzymał do dyspozycji dopiero w dniu 6 września 2017 r., to jest to przychód za ten cały rok podatkowy, w którym został on faktycznie wypłacony. Sporny przychód faktycznie został uzyskany przez wnioskodawcę we wrześniu 2017 r. Zdaniem Sądu Apelacyjnego skoro zatem we wrześniu 2017 r. B. S. uzyskał przychód ze stosunku pracy w kwocie przekraczającej kwotę graniczną przychodu w 2017 r., to w myśl powołanych wyżej przepisów jego świadczenie emerytalne podlegało stosownemu zmniejszeniu w tym właśnie roku, niezależnie od tego czy świadczenia wypłacone obejmowały też miesiące sprzed rozpoczęcia pobierania renty. Ponieważ wnioskodawca w spornym okresie od lipca do grudnia 2017 roku pobierał rentę w pełnej przysługującej mu wysokości, to obowiązany jest do zwrotu kwoty przekroczenia niższej kwoty granicznej przychodu, jako świadczenia nienależnie pobranego. Zgodnie bowiem z treścią art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skarżący został dostatecznie pouczony o okolicznościach uzasadniających zmniejszenie prawa do renty, co zresztą nie było przez niego kwestionowane na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Jolanta Hawryszko	Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk	Barbara Bialecka
-------------------	---------------------------------------	------------------